

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

20 JUNI 1996

ONTWERP VAN DECREET

**houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende
de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heer Erik Matthijs**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden : de heer Jos De Meyer, mevrouw Mia De Schamphe-
laere, de heren Erik Matthijs, Freddy Sarens, Gilbert Vanleenhove ;
de heer Roland Deswaene, mevrouw Marleen Vanderpoorten,
mevrouw Sonja Van Lindt ;

de heer René Swinnen, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh,
de heer André Van Nieuwkerke ;

de heren Pieter Huybrechts, Joris Van Hauthem ;

de heer Kris Van Dijck ;

de heer Ludo Sannen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Herman Candries, Paul Deprez,
mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, mevrouw Mieke Van
Hecke ;

de heren Ward Beysen, Karel De Gucht, André Denys ;

de heren Patrick Hostekint, Michiel Vandenbussche, Robert
Voorhamme ;

de heren Emiel Verrijken, Frans Wymeersch ;

de heer Christiaan Vandenbroeke ;

mevrouw Cecile Verwimp-Sillis.

Zie :

335 (1995-1996)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Advies van de Raad van State

– Nr. 3 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken	3
II. Vragen en bedenkingen van de leden	7
III. Antwoord van de minister met replieken van de leden	17
1) Waarde en aard van de toelatingsproef	17
2) De alternatieve voorstellen	20
3) Een overbodige maatregel ?	21
4) Mogelijke implicaties voor het secundair en het hoger onderwijs	22
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemming	22
V. Eindstemming	23
Tekst aangenomen door de Commissie	24

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie behandelde voorliggend ontwerp van decreet tijdens zijn vergaderingen van 11 en 12 juni 1996.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Luc Van den Bosche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

De minister verklaart dat het voorliggende ontwerp van decreet ondanks zijn geringe omvang een vrij fundamenteel decreet is. Het wijzigt het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap op een wezenlijk punt, namelijk de toegankelijkheid van de universiteit, door de decretale grondslag te bieden voor een interuniversitaire toelatingsproef voor de opleidingen van kandidaat-arts en kandidaat-tandarts.

Voor een goed begrip is het van belang eerst naar de maatschappelijke context te verwijzen. Reeds geruime tijd wordt vanuit diverse sociale geledingen het probleem gesteld van de 'plethora' of het overaanbod van artsen. Terwijl het in het verleden gedurende lange tijd en niet zonder corporatistische bijbedoelingen vanuit de artsensyndicaten als probleem werd aangeklaagd, groeit er vandaag een brede maatschappelijke consensus rond de stelling dat het hoge aantal artsen ook verder reikende negatieve consequenties heeft. Het overaanbod werkt een dynamiek van medische consumptie in de hand, die nefaste effecten heeft op ons stelsel van ziekteverzekering. Bovendien wordt de kwaliteit van de zorgverstrekking bedreigd, omdat vooral bij de jonge artsen het gemiddeld aantal patiënten zo laag dreigt te worden dat de kritische drempel, nodig om de noodzakelijke professionele ervaring op te doen, vaak niet gehaald wordt. Bij deze analyse passen een aantal opmerkingen die de minister in het publieke debat over deze aangelegenheid steeds heeft gemaakt, zoals dat de situatie in de verschillende Gemeenschappen zich niet in dezelfde mate stelt, maar deze tasten de stelling niet ten gronde aan.

Met de rectoren verenigd in de VLIR, moet de minister vaststellen dat voor de oplossing van het probleem van overaanbod haast uitsluitend wordt gekeken in de richting van de instroom in het beroep en de opleiding tot arts, terwijl er weinig gedaan wordt om andere maatregelen te treffen in de gezondheidszorg die het aantal zorgenverstrekkers terug zouden kunnen dringen. Zo moet om redenen van elementaire billijkheid tegenover de jongere generaties ook het thema van de uitstroom van artsen uit het beroep gesteld worden.

De sociale wet van 29 april 1996 voert op federaal vlak de mogelijkheid in dat de federale regering het aantal artsen dat toegang krijgt tot het beroep contingentieert in functie van een door een planningscommissie vastgesteld en door de regering bekrachtigd quotum. Beperking van de toegang tot het beroep is inderdaad een zaak van de federale overheid, beperking via de opleiding - weze het door in te grijpen op de instroom of op de doorstroom - is zaak van de Gemeenschappen. Deze sociale wet plaatst de Gemeenschappen, bevoegd voor onderwijs en opleiding, derhalve voor een loodzware verantwoordelijkheid.

De Gemeenschappen zouden deze verantwoordelijkheid naast zich neer kunnen leggen. Dat zou betekenen dat wij de instroom in de opleidingen arts en tandarts volstrekt open houden en dus jonge mensen gedurende 9, respectievelijk 5 jaar laten studeren voor een beroep, waarvan de toegang voor een groot deel onder hen op het einde van het traject afgesneden wordt. Dat lijkt de minister althans moreel volstrekt onaanvaardbaar. De opleidingen arts en tandarts zijn

in grote mate beroepsgericht en bieden niet die alternatieve beroepsuitwegen die andere academische opleidingen hebben. Studenten in de opleidingen arts en tandarts vatten de studies aan met een duidelijk beeld van de professionele finaliteit ; deze terechte verwachtingen en aspiraties op het einde van het traject, bij de instroom in het beroep, aan diggelen slaan, is voor de minister onaanvaardbaar.

De minister wenst dus zijn verantwoordelijkheid op te nemen en vroeger in te grijpen, dus in de opleiding. Er zijn verschillende formules denkbaar ; de VLIR heeft ooit een mooi overzicht gemaakt van alle formules met hun respectieve voor- en nadelen. Toegegeven, geen enkele formule is perfect; aan elk ervan kleven risico's en tegenargumenten. Het instrument van ontradingscampagnes is verschillende malen aangewend, zonder veel effect te sorteren. De minister vreest dat ook van vrijblijvende oriënteringsproeven niet veel resultaat kan worden verwacht. Het instrument van loting, zelfs al zou het om een gewogen loting gaan, is misschien wel het minst onrechtvaardig omdat iedereen evenveel kans heeft te worden uitgeloot, maar stoot de minister toch tegen de borst omdat de gemotiveerde student volledig van het lot afhankelijk is en geen enkele mogelijkheid meer bezit om zelf greep te houden op een dergelijk cruciale fase in zijn levensloop.

De keuze voor een interuniversitaire toelatingsproef vóór de eerste kandidatuur is na zorgvuldig afwegen gebeurd en is op verschillende argumenten gebaseerd. Op de eerste plaats moet de selectie volgens de minister zo vroeg mogelijk plaatsgrijpen om nog alle andere studie- en loopbaanmogelijkheden open te houden. De aspirant-studenten krijgen op die manier onmiddellijk duidelijkheid over hun opleidingsmogelijkheden en verliezen geen kostbare tijd. Het examen dient interuniversitair te worden georganiseerd, zodat iedereen onder dezelfde voorwaarden aan de proef wordt onderworpen. Anders dan bij het ingangsexamen voor de opleidingen van kandidaat-ingenieur, gaat het hier om een interuniversitaire en centraal, los van de universiteiten georganiseerde proef. Vervolgens moet ook de vrije keuze van de student worden gerespecteerd ; de geslaagde student moet nog de volle vrijheid van keuze behouden waar hij zijn studies wenst aan te vatten. Er kan dan ook geen sprake zijn van een soort contingentering van de instroom per universiteit.

Dit ontwerp van decreet voert dus de supplementaire toelatingsvoorwaarde voor de inschrijving voor een opleiding van kandidaat-arts en kandidaat-tandarts aan een Vlaamse universiteit in, namelijk het slagen voor een centraal georganiseerd interuniversitair toelatingsexamen.

Reeds eind vorig jaar heeft de minister een Technische Commissie genstalleerd, samengesteld uit professoren geneeskunde, tandheelkunde, psychologie en pedagogiek, die de opdracht kregen hem te adviseren over de inhoud en vorm van het toelatingsexamen. Het eindrapport van de Technische Commissie van 9 mei 1996 werd aan de leden van deze commissie bezorgd, zodat zij zich een beeld kunnen vormen van de opzet van het toelatingsexamen. Het eindrapport laat zien dat het ontwerpen van een dergelijke proef geen eenvoudige zaak is en dat zowel inhoudelijke argumenten, als aspecten inzake validiteit, betrouwbaarheid en discriminatorische kracht en overwegingen van praktisch-organisatorische aard een rol spelen. Een aantal fundamentele opties heeft de minister op voorhand aan de Technische Commissie verduidelijkt : de proef moet aan de abiturienten van de verschillende studierichtingen uit het secundair onderwijs gelijke kansen tot slagen bieden ; de studeerbaarheid van de proef dient zo laag mogelijk te worden gehouden; er dient eerder te worden gepeild naar inzicht en redeneervermogen en algemene be-

kwaamheden inzake informatieverwerving dan naar parate kennis.

Zoals de leden van deze commissie hebben kunnen vaststellen, heeft de minister op een aantal punten van het eindrapport afstand moeten nemen van het hem overgemaakte advies. Zo heeft hij zich verzet tegen het in rekening brengen van de resultaten van het secundair onderwijs. De mogelijkheid van een onbeperkt aantal kansen tot deelname aan de proef lijkt hem niet te beantwoorden aan het vooropgezette doel. Ten slotte komt het de minister als fundamenteel voor dat de toelatingsproef reeds in de eerste fase een hoger percentage dan 15 percent elimineert, teneinde aan de maatschappelijke en politieke opzet te beantwoorden.

De kwestie van de datum van invoering van de toelatingsproef is vanzelfsprekend één van de meest cruciale vragen. De minister heeft er de laatste weken en dagen geen twijfel over laten bestaan dat de invoering best een jaar wordt uitgesteld en betrekking heeft op de toegang in het academiejaar 1997-1998. Dat lijkt de minister essentieel voor de maatschappelijke aanvaardbaarheid van deze toelatingsproef bij aspirant-studenten en ouders. Op dit ogenblik is het inderdaad te laat om hen adequaat te informeren. De formele beslissing hierover moet door het Vlaams Parlement worden getroffen.

Uiteraard zijn in deze de randvoorwaarden een wezenlijke factor. Naar de federale regering toe mag uitstel niet worden geïnterpreteerd als een gebrek aan verantwoordelijkheid vanwege de Vlaamse Gemeenschap. Naar zijn federale collega Colla toe, heeft de minister met hardnekkigheid blijven stellen dat een overgangsperiode van drie jaar moet worden in acht genomen, die nodig is om de toelatingsproef op punt te stellen. Pas na afloop van deze overgangsperiode kan worden verwacht dat de proef zo kan worden afgesteld dat zij met een zekere marge dát aantal selecteert dat door de federale planningscommissie wordt vastgesteld. In het ontwerp van protocol dat door Colla is opgesteld, is deze experimenteertermijn overigens expliciet opgenomen. Een jaar uitstel betekent dus dat deze termijn op twee jaar wordt teruggebracht, zodat vanaf het academiejaar 1999-2000 de instroom kan worden ingesteld op het federale cijfer. Overigens is de federale planningscommissie pas samengesteld en met haar werkzaamheden gestart. Het decreet bevat niet de mogelijkheid om over te gaan tot een numerus fixus of een quotum-gestuurde toelatingsproef. Gedurende de experimenteertfase dient eerst te worden onderzocht in welke mate het aantal dat door de inhoudelijk bepaalde cesuren van de toelatingsproef wordt geselecteerd, correspondeert met het federale contingeringscijfer.

Ook wat langs de kant van de Franse Gemeenschap gebeurt, is in deze een belangrijke factor. Minister Grafé heeft geopteerd voor een ander instrument dan een toelatingsexamen en wenst de doorstroom van studenten te reguleren binnen interuniversitair afgesproken contingenten en vooral bij de overgang naar het eerste doctoraat een sluis in te bouwen. Veel duidelijkheid over de precieze procedure waarop een en ander zal gebeuren heeft de minister op dit ogenblik niet, noch over de decretale grondslag ervan.

In dat verband is het belangrijk dat in het voorliggend ontwerp van decreet een bepaling is opgenomen die de vorming van zogenaamde U-bocht-constructies moet tegengaan. Hieronder wordt verstaan dat studenten de toelatingsproef trachten te omzeilen door zich in te schrijven in een universiteit met open instroom, zoals in de Franse Gemeenschap, en zich vervolgens met een kandidaatsdiploma aanbieden voor de doctoraten/licenties aan een Vlaamse universiteit. In de voorliggende tekst van het ontwerp wordt derhalve het toelatings-

examen ook verplicht gesteld voor inschrijving in om het even welk studiejaar van de volledige opleiding tot arts of tandarts. Uiteraard geldt zulks niet voor de student die de studie reeds aangevangen heeft en het eerste studiejaar met succes heeft afgerond.

De Vlaamse universiteiten verenigd in de VLIR hebben in de moeilijke besprekingen die aan het akkoord voorafgingen, duidelijk gesteld dat de beperking van de open toegang tot de universiteit slechts door uitzonderlijke maatschappelijke overwegingen kan worden verantwoord. Teneinde deze besluitvorming niet te laten bezoedelen door meer aardse (of: 'tijdelijke') overwegingen, heeft de minister gemeend in het ontwerp van decreet een maatregel te moeten inschrijven waarbij de verwachte daling van het aantal studenten geneeskunde en tandheelkunde niet resulteert in een evenredige daling van het universitaire budget. Dat door het aantal onderwijsbelastingseenheden op het aantal van 1 februari 1996 te fixeren. De toelatingsproef is immers geenszins bedoeld als een besparingsmaatregel.

De minister vervolgt dat hij gisteravond inzage kreeg in het advies van de Raad van State, dat door het Vlaams Parlement met hoogdringendheid werd gevraagd (Stuk 335 (1995-1996) – Nr. 2). Dat advies maakt een aantal fundamentele opmerkingen, die wijzigingen aan de tekst van het ontwerp van decreet noodzakelijk maken, onder meer omdat sommige bepalingen een rechtstreekse weerslag hebben op de toegang tot het onderwijs, en dus als een regeling inzake de inrichting en subsidiëring van het onderwijs cf. artikel 24, § 5 beschouwd moeten worden. De minister heeft dan ook een aantal amendementen ingediend die aan de opmerkingen van de Raad van State tegemoet komen :

- in de tekst van het decreet worden de essentiële elementen - inhoud, niveau, finaliteit - van de toelatingsproef, de samenstelling van de examencommissie, en de modaliteiten van deelname opgenomen ;
- de overgangsmaatregel voor studenten die aan een Vlaamse universiteit tenminste één studiejaar van de opleiding arts/tandarts hebben voltooid, wordt uitgebreid naar studenten die zulks aan om het even welke universiteit hebben gedaan, zodat deze niet 'teleurgesteld worden in hun rechtmatige verwachtingen' ;
- extensieve verwijzingen inzake vrijstelling en verkorting van studieduur worden geschrapt.

Aan de andere opmerkingen van de Raad van State kan volgens de minister geen gevolg worden gegeven.

Op de opmerking die stelt dat het ontworpen systeem dat zogenaamde U-bocht-constructies wenst uit te sluiten, in wezen een grotere belemmering vormt voor buitenlandse studenten dan voor Vlamingen, daar buitenlandse studenten doorgaans genomen eerder aan buitenlandse universiteiten studeren dan aan Vlaamse, en aldus de mobiliteit in het gedrang brengt, kan niet worden ingegaan. Het slagen voor het interuniversitair toelatingsexamen is een toelatingsvoorwaarde voor elke student, wat ook zijn nationaliteit weze, aan een Vlaamse universiteit. De toelatingsvoorwaarde is verbonden aan de Vlaamse universiteiten en is nationaliteit-neutraal in hoofdte van de student. Het staat elke student vrij zich al dan niet in te schrijven aan een Vlaamse universiteit. Zo hij zich inschrijft, zijn de toelatingsvoorwaarden van toepassing, wat ook zijn nationaliteit of woonplaats weze. De buitenlandse student heeft in essentie geen mindere mogelijkheid om zich in te schrijven aan een Vlaamse universiteit als de doorsnee Vlaamse student. Het opleggen van het toelatingsexamen

geldt voor elke student. Het aanknopingspunt voor de toepasbaarheid van het toelatingsexamen ligt met andere woorden besloten in het zich inschrijven aan de Vlaamse universiteit op zich, niet in het behoren tot een bepaalde nationaliteit, land van oorsprong, opleiding secundair onderwijs, of welke hoedanigheid ook in hoofde van de student.

De minister wenst ook niet in te gaan op de opmerkingen inzake de fixatie van de financiering ; de argumenten die de Raad van State aanhaalt om die financiering te wijzigen zijn de minister en de Vlaamse regering bekend ; de Vlaamse regering wenst de huidige regeling te behouden omdat de universiteiten zeker niet overgefinancierd zijn. Het is anderzijds correct dat er door de gefixeerde financiering een zekere mate van ongelijkheid tussen de universiteiten kan ontstaan, en dit ten nadele van de grootste universiteiten, namelijk Leuven en Gent. Ook deze universiteiten hebben het ontwerp echter in de VLIR goedgekeurd.

De minister besluit dat dit ontwerp van decreet ondanks zijn geringe omvang een fundamentele aangelegenheid regelt. Een beperking van de vrijheid van studiekeuze en van de open toegang tot universitair onderwijs - een in onze gemeenschap gekoesterd ideaal, zij het dat wij daarmee in internationaal verband een eenzame positie innemen - mag niet lichtzinnig gebeuren. De minister is er van overtuigd dat de maatschappelijke noodzaak ons inderdaad tot deze maatregel dwingt, en dat de Vlaamse Gemeenschap haar verantwoordelijkheid moet opnemen.

II. Vragen en bedenkingen van de leden

– Een *eerste lid* verklaart dat voor een sociale partij als de zijne een doeltreffende sociale zekerheid en democratisch onderwijs zeer belangrijke aandachtspunten zijn. De laatste jaren worden wij echter met het probleem geconfronteerd dat beide doelstellingen op gespannen voet met elkaar staan. Een betaalbare en functionele sociale zekerheid is immers niet gebaat met een overaanbod aan artsen en tandartsen. De democratisering van het onderwijs is anderzijds niet gediend met een beperking van de toelating tot de studies.

Het overaanbod aan artsen is echter een reëel maatschappelijk probleem. Waar er in 1991 in ons land 35.206 artsen waren waarvan 17.363 huisartsen, is dit aantal in 1995 gestegen tot 38.369 waarvan 18.484 huisartsen, 16.426 specialisten en 3.459 kandidaat-specialisten. Hiermee is de verhouding artsen/inwoners in 1995 op 1 arts per 264 inwoners gekomen terwijl dit in 1991 nog 1 per 290 was. In Europa kent alleen Italië een hogere artsendichtheid. Wij vinden het wel opmerkelijk dat er nu meer specialisten dan omnipractici zijn. Dat wijst er op dat het overaanbod zich niet alleen bij de huisartsen situeert.

De blijvende toename van het aanbod van artsen in ons land brengt belangrijke ongewenste gevolgen en risico's mee :

– het veroorzaakt een stijging van de medisch consumptie, hetgeen de uitgaven in de ziekteverzekeringssector nodeloos doet stijgen (Nederland ongeveer 10 miljoen inwoners, Vlaanderen 5,5 miljoen ; Vlaanderen : 1,5 maal meer consumptie dan Nederland) ;

– het leidt tot een toename van verstrekkingen die medisch weinig of niet gerechtvaardigd zijn ;

– de kwaliteit van de geneeskunde daalt omdat sommige artsen te weinig patiënten of verstrekkingen hebben en bijgevolg over te weinig ervaring beschikken.

De partij van de spreker is er steeds vanuit gegaan dat een oplossing ten gronde maatregelen zowel op het vlak van de beroepsuitoefening als op het vlak van de opleiding vereist. Het zou immers onredelijk zijn om de instroom te beperken terwijl aan de andere kant gevestigde artsen probleemloos tot ver na de normale pensioenleeftijd aan de slag kunnen blijven. Anderzijds heeft het ook niet veel zin om enkel in de beroepsuitoefening in te grijpen en de instroom ongemoeid te laten. De opleiding tot arts is één van de langste en dus duurste studies voor zowel de overheid als de student. Het zou dan ook niet verantwoord zijn om jongeren deze opleiding te laten volgen en hen achteraf te laten constateren dat zij het beroep niet mogen uitoefenen of er geen voldoende inkomen mee kunnen verwerven.

Om tot een gecoördineerde oplossing te kunnen komen is er nu overleg nodig tussen drie partners, vermits het onderwijsbeleid sinds de grondwetsherziening van 1988 tot de bevoegdheden van de gemeenschappen behoort. De federale overheid heeft reeds voor een stok achter de deur gezorgd door in de sociale wet van 29 april 1996 de mogelijkheid te voorzien dat de federale regering na de termijn van de opleiding waaraan de studenten nu beginnen - voor de artsenopleiding is dit dus ten vroegste over 7 jaar - per gemeenschap, kan ingrijpen op de toegang tot alle medische beroepstitels (de zgn. contingentering).

Zo'n vaart hoeft het echter niet te lopen. De Vlaamse Gemeenschap heeft zich vrijwel onmiddellijk bereid getoond om voor een probleem van zo'n groot maatschappelijk belang tot een oplossing bij te dragen. De partij van de spreker heeft wel steeds gesteld dat van een maatregel op onderwijsvlak slechts sprake kon zijn als er aan Franstalige zijde eveneens maatregelen werden getroffen. Een eenzijdig initiatief zou immers zinloos zijn vermits studenten die de Franse taal voldoende beheersen en die het zich financieel kunnen veroorloven zich dan aan Franstalige universiteiten zouden kunnen inschrijven en daar de opleiding volgen. Inmiddels worden er nu ook aan Franstalige zijde concrete maatregelen uitgewerkt. De Franstalige minister voor het Hoger Onderwijs zou een ontwerp-decreet klaar hebben dat voorziet in een selectie van tandheelkunde- en geneeskundestudenten na de kandidaturen.

De Vlaamse Gemeenschap kiest voor een toelatingsproef vóór de aanvang van de studies. De partij van de spreker meent dat deze keuze het best te verenigen is met de democratiseringsgedachte. Een preselectie op basis van bekwaamheid heeft het voordeel dat de kandidaat-studenten meteen weten of zij een grote kans op slagen hebben in de betreffende studies. Een selectie tijdens de opleiding heeft daarentegen het voordeel dat de selectie minder gekoppeld is aan een momentopname en dat de achtergrond van het secundair onderwijs een minder grote rol zal spelen. Een belangrijk nadeel van een late selectie is echter dat studenten die dan niet door de selectie raken, met een aantal 'verloren jaren' zitten. Dat lijkt voor de partij van de spreker erg a-sociaal en nefast voor de democratisering van deze opleidingen. Het is immers bekend dat lagere sociale klassen en gezinnen met een laag inkomen omwille van de hoge opportuniteitskost van een hogere studie pas geneigd zijn tot verdere scholing indien ze de kans op succes hoog inschatten. Vooral studenten uit minder begoede gezinnen zullen dus het risico op minstens drie verloren jaren niet willen nemen. Een selectie op basis van bekwaamheid vóór de aanvang van de studies heeft dit nadeel niet. Dergelijke selectie geeft integendeel de kandidaat-student vooraf reeds meer zekerheid over zijn slaagkansen.

Of de toelatingsproef geen nadelig effect op de democratisering van het onderwijs zal hebben, zal in grote mate afhangen van de inhoud en de wijze van organisatie van het examen. Het decreet voorziet dat de toelatingsproef interuniversitair bij de aanvang van de studies georganiseerd wordt. Een gelijktijdige centrale proef biedt alleszins meer objectiviteit. Om in deze proef iedereen gelijke kansen te geven is het verder heel belangrijk dat er niet louter naar de kennis gepeild wordt. De kandidaat-studenten mogen immers niet gedetermineerd worden door hun achtergrond van middelbaar onderwijs. Daarom moet ook gepeild worden naar inzicht en psycho-sociale vaardigheden. Maar ook de wijze van het meedelen van het resultaat is van belang. Een kandidaat die niet slaagt in de toelatingsproef zou voldoende geïnformeerd moeten kunnen worden op welke vlakken hij gefaald heeft.

De spreker had ook nog een hele reeks vragen naar de inhoud en de uitvoeringsmodaliteiten van de toelatingsproef - zo onder meer omtrent het aantal keren dat men aan de proef mag deelnemen, het niveau van de proef, het inschrijvingsgeld en dergelijke - maar de verklaring van de minister en de amendementen van de Vlaamse regering maken dit overbodig. De partij van de spreker verheugt zich dat de minister het voorstel van de technische commissie inzake de datum van invoering heeft gevolgd. Zo kan op een rustige en veldrij wijze gestart worden met deze belangrijke wijziging van de toegang tot bepaalde universitaire opleidingen. Wel is de spreker bevreesd voor dit uitstel met 1 jaar, en het mogelijk effect ervan op de instroom tijdens het academiejaar 1996-1997.

Het correct informeren van de kandidaat-studenten en het opstellen van een rechtvaardige proef die zo accuraat mogelijk de juiste potentiële kwaliteiten die vereist zijn voor het beroep van arts of tandarts, detecteert, vraagt inderdaad een grondige en doordachte voorbereiding. Wanneer dit maximaal gegarandeerd is, komen we ook niet in aanvaring met de principes van de vrije keuze en het recht op onderwijs. Toch is het niet uitgesloten dat de invoering van dergelijke proef een bijkomende drempel opwerpt die misschien niet de bedoelde, zwakkere en minder gemotiveerde studenten afschrikt maar eerder de jongeren uit een zwak sociaal-economisch milieu. De partij van de spreker meent dan ook dat de proef na een inlooperperiode van enkele jaren geëvalueerd moet worden. Daarbij zou alleszins moeten onderzocht worden of jongeren uit de lagere sociale klassen omwille van de toelatingsproef minder hun kans wagen in de tandheelkunde- of geneeskunde-studies. Het zou ook nuttig zijn om te weten of van degenen die wel aan de proef hebben deelgenomen de achtergrond in het secundair onderwijs een rol speelt in het al dan niet slagen.

Omdat het effect op de democratisering van het onderwijs momenteel allesbehalve duidelijk is, zou de invoering van een toelatingsproef uitzondering op de regel moet blijven. Een uitbreiding van een bindende toelatingsproef tot andere opleidingen kan bovendien alleen wanneer dit voldoende maatschappelijk gefundeerd is. Alleszins zou het inschrijvingsgeld voor dergelijke proef geen extra hindernis voor minder begoe studenten mogen vormen. De partij van de spreker hoopt in elk geval dat er voor deze kandidaten een sterke vermindering voorzien wordt indien zij bijvoorbeeld kunnen aantonen dat ze het laatste jaar van hun secundaire studies een studiebeurs ontvingen.

Tot slot benadrukt de spreker nog dat zijn partij ook van de federale overheid maatregelen binnen de gezondheidssector zelf verwacht die de artsen moeten stimuleren om minder

te cumuleren of meer samen te werken en om tijdig hun praktijk af te bouwen of over te laten.

Als ieder zijn eigen maatregelen ernstig neemt, hoeft de contingenteringsmaatregel misschien niet uitgevoerd worden. Vooraleer er tot dwingende maatregelen wordt overgegaan, moet men zeker zijn dat de ontradingscampagnes niet zouden werken. De partij van de spreker hoopt alleszins dat de invoering van een toelatingsproef de afgestudeerde artsen en tandartsen kan beschermen tegen een contingentering. Niets is zo frustrerend dan te moeten vaststellen dat men de toegang tot het beroep wordt geweigerd waarvoor men zoveel bekwaamheid, inzet en middelen heeft moeten betonen.

De spreker besluit dat de minister in verband met de financiering van de opleidingen van kandidaat-arts en kandidaat-tandarts maatregelen heeft voorzien om de neerwaartse evolutie van het budget op te vangen. Het aantal OBE's wordt daarom op het aantal van 1 februari 1996 gefixeerd. Een parallelle maatregel inzake de investeringskredieten is volgens de meerderheidspartijen even noodzakelijk. De meerderheidspartijen hebben in die zin een amendement neergelegd (Stuk 335 (1995-1996) – Nr. 3).

– Een *tweede spreker* deelt de bekommernissen van het vorige lid, maar volgens hem biedt het voorliggend ontwerp niet het juiste antwoord. Hij formuleert volgende kritieken bij het principe van de toelatingsproef, dat door zijn fractie resoluut wordt afgewezen.

1) De toelatingsproef betekent een breuk met het principe van de vrije studiekeuze. Het vormt ook een gevaarlijk precedent, omdat men in de nabije toekomst ook de vrije toegang tot andere universitaire richtingen in vraag zou kunnen gaan stellen. De uitspraken van rector Oosterlinck van KUL in verband met een verplichte toelatingsproef voor alle universitaire studies wijzen trouwens in die richting.

2) De toelatingsproef betekent niet alleen een inbreuk op het principe van de vrije studiekeuze, ook het principe van de gelijke kansen wordt aangetast. De toelatingsproef behelst een test in wiskunde, biologie, fysica en scheikunde. Men kan zich echter de vraag stellen of deze voorkennis wel essentieel is om een goed arts te worden. De spreker kent veel artsen met een vooropleiding latijn-grieks, waarin de geciteerde vakken zeker niet dominant aanwezig zijn. En toch zijn deze personen goede artsen geworden. Dat betekent meteen dat met de voorliggende proef mensen worden uitgesloten die een goed arts geweest zouden zijn. Dat vindt de spreker niet verdedigbaar. Het gevaar dat mensen onterecht uitgesloten worden, is des te reëler omdat de toelatingsproef een momentopname van cognitieve inzichten geeft. Elementen als inzet, motivatie, aanpassingsvermogen en dergelijke worden niet in rekening gebracht. Ook het commitment wordt uiteindelijk niet getest, alhoewel de minister steeds heeft gezegd dat dat een belangrijk onderdeel van de toelatingsproef zou worden.

3) De toelatingsproef zal een negatieve weerslag hebben op het secundair onderwijs. Wordt de inhoud van de toelatingsproef de eerste jaren immers nog afgestemd op de leerinhouden van het secundair onderwijs, op langere termijn wil men de test vooral afstemmen op het universitair curriculum. Dat betekent dat de secundaire scholen meer geneigd zullen zijn om hun leerlingen 'klaar te stomen' voor de eenzijdig wetenschappelijk en wiskundig gerichte toelatingsproef, waardoor de algemeen vormende opdracht van het secundair onderwijs in gevaar dreigt te komen. Een bijkomend gevaar is dat de kwaliteit van de school meer bepalend zal zijn voor het

al dan niet slagen in de toelatingsproef, dan de kwaliteit van de student (cf. rector Willems van de RUG).

4) De proef is eigenlijk geen toelatingsproef zoals de minister ze steeds noemt, maar een *numerus clausus*. Indien het een werkelijke toelatingsproef was, zou het principe van het verhogen van de slaagkansen centraal staan, zoals bij de toelatingsproef van de burgerlijk ingenieurs. Die wil enkel na-gaan wie de studies aankan. Indien het een werkelijke toelatingsproef was, zou bovendien niet ingespeeld worden op de uitstroom, wat hier zeer duidelijk wél het geval is. Een toelatingsproef heeft als dusdanig immers geen effect op de uitstroom ; zij vermindert enkel het zittenblijven. De door de minister voorgestelde proef legt echter een duidelijk verband tussen de instroom en de uitstroom : het is de bedoeling de instroom af te stemmen op het aantal artsen dat toegelaten zal worden tot het beroep, zoals dat federaal vastgelegd zal worden. Dat geldt zeker na de proefperiode van 2 jaar. Het betreft hier dus wel degelijk een *numerus clausus* : het is de bedoeling om het aantal artsen te beperken. Als de minister enkel de verhoging van de slaagkansen op het oog had, zou een dergelijke proef trouwens veel beter voor andere richtingen ingevoerd worden : het slaagpercentage in de medische faculteit ligt immers hoger dan in andere richtingen.

5) De toelatingsproef wordt verantwoord vanuit een algemeen maatschappelijke druk. De redenering is dat een te veel aan artsen tegelijkertijd de kosten voor gezondheidszorg opdrijft, en de kwaliteit ervan aantast. Te veel artsen zien immers té weinig patiënten, waardoor zij te weinig ervaring hebben. De spreker merkt op dat deze gedachte, die onder meer verdedigd werd door Jef Valkeniers in zijn voorstel van decreet¹, ten tijde van de bespreking ervan nog verworpen werd door een bepaalde politieke partij, terwijl diezelfde partij deze redenering nu blijkbaar wél steunt. Een lid van de geviseerde partij repliceert dat zijn partij nooit ontkend heeft dat het geciteerde verband bestaat, wél dat het de enige oorzaak van de stijgende kosten voor gezondheidszorg zou zijn.

De spreker vervolgt dat het overaanbod aan artsen zich echter vooral bij de specialisten situeert, en in veel mindere mate bij de huisartsen. Nochtans worden vooral zij met het voorliggend ontwerp van decreet gevisieerd. Zijn partij is van mening dat het probleem van de plethora pas opgelost kan worden in het kader van een globale hervorming van de gezondheidszorg. In dit verband heeft zijn partij reeds voorstellen gelanceerd, onder meer met betrekking tot de echelonnering en de relatie generalisten-specialisten.

De spreker besluit dat een *numerus clausus* zeker niet het geschikte antwoord is op de maatschappelijke vraag naar een beperking van het aantal artsen en tandartsen. Volgens de partij van de spreker moet de oplossing veeleer in de richting van een betere oriëntering en een andere invulling van het curriculum gezocht worden. Momenteel is de keuze voor arts veel te veel een beroepsmatige keuze. De universiteiten evolueren globaal gezien trouwens voor de meeste opleidingen te veel naar opleiders tot een beroep. Specifiek voor de medische richtingen moet er volgens de spreker eerder een breed opgevatte gemeenschappelijke kandidatuur komen, waardoor de studenten na die twee jaar pas hun uiteindelijke studiekeu-

¹ Voorstel van decreet van de heer J. Valkeniers c.s. houdende organisatie van een gemeenschappelijk eerste studiejaar voor enkele studiegebieden aan de universiteiten met het oog op de beperking van het aantal studenten geneeskunde (Stuk 250(1992-1993)-nrs. 1 en 2 en notulen van 21 maart 1995).

ze zouden maken. Op dat moment zou men eventueel ook een beperking van de keuze voor arts kunnen inbouwen. Dit alternatief heeft het voordeel dat de studenten ten minste de kans gehad hebben om een gemeenschappelijke eerste kandidatuur aan te vatten.

Ten slotte vraagt de spreker de nodige aandacht voor de opmerking van de SERV met betrekking tot de enveloppe van het HOBu, die ingevolge een verhoogde toestroom van studenten die niet in de toelatingsproef slagen, naar het HOBu zouden overstappen.

– Een *derde spreker* meent op basis van de gevraagde adviezen en de uiteenzettingen van de collega's te mogen stellen dat iedereen principieel voorstander blijft van de open toegankelijkheid van het universitair onderwijs. Iedereen ziet de problemen rond de inrichting en het uitwerken van een toelatingsproef, maar toch wil men ze inrichten.

De spreker wenst duidelijk te stellen dat haar partij geen voorstander is van een toelatingsproef arts/tandarts zoals ze nu wordt voorgesteld.

De kritiek op het ontwerp van decreet dat nu voorligt kan als volgt samengevat worden.

1) Vanuit een liberale visie acht men de vrije keuze voor 18-jarigen essentieel ; het is niet de taak van de overheid zich met de studiekeuze van jongeren in te laten. Men beseft dat zich in de sociale zekerheid een probleem stelt, maar dat probleem moet niet opgelost worden door het onderwijs.

2) Een proef alleen voor arts/tandarts is bovendien discriminerend : ook andere afgestudeerden hebben het vaak lastig een job te vinden in de lijn van hun diploma. Daarenboven schept men ongetwijfeld een nieuw cascadeprobleem waarbij de mislukten hun kansen zullen wagen in aanverwante studierichtingen of in het HOBu.

3) Een toelatingsproef geeft een resultaat van een momentopname : harde werkers halen het vaak op langere termijn en sommige studenten evolueren in hun eerste kandidatuur zeer positief, doch de toelatingsproef geeft hen geen kans.

4) In het perspectief van permanent leren, is studeren op zich positief. Wanneer men het organiseren van toelatingsproeven institutionaliseert en wellicht uitbreidt, zal er in de toekomst eerder minder dan meer 'geleerd' worden. Dat is ongetwijfeld een verarming van de samenleving, want zelfs studenten die niet slagen aan de universiteit steken er meestal veel kennis op.

5) Het organiseren van een toelatingsproef is bovendien sociaal onaanvaardbaar : een goede voorbereiding op de proef zal immers meer in het bereik liggen van diegenen die begeleiding kunnen bekostigen en hangt vaak af van de vooropleiding.

De partij van de spreker had ook opmerkingen bij het advies van de Raad van State, maar gezien de ingediende amendementen, zal zij hier niet langer bij blijven stilstaan.

Omdat de partij van de spreker beseft dat er zich betreffende de oriëntering van studenten en het hiermee samenhangend groot aantal mislukkingen wel een probleem stelt, stelt zij een sociaal aanvaardbaar alternatief voor, dat ook door een aantal betrokkenen op het veld gesteund wordt, namelijk een verplichte oriënteringsproef voor *alle* studenten die niet bindend is. Op deze manier zullen potentiële studenten de resultaten van deze proef zelf kunnen afwegen tegenover hun

werkkraft, hun basisvorming en hun vermogen om bij te sturen. Zij maken kennis met hoger onderwijs wat op zich stimulerend of remmend kan werken, maar dat beoordelen zij dan zelf. In ieder geval blijft op deze manier de keuzevrijheid en de verantwoordelijkheid van de jongere en van zijn ouders gevrijwaard, blokkeert men inmenging van de overheid in de keuze en kan er toch een signaal gegeven worden naar eventuele tekortkomingen toe.

Deze spreker stelt nog twee bijkomende vragen. In de eerste plaats vraagt zij in welke richting de Europese Gemeenschap momenteel rond de *numerus clausus* denkt. Daarnaast wenst zij de kostprijs van de toelatingsproef voor de overheid te vernemen.

– Een *vierde spreker* onderkent het belang van voorliggend ontwerp van decreet dat de organisatie van een interuniversitaire toelatingsproef voor de opleidingen van kandidaat-arts en kandidaat-tandarts regelt. Verder voorziet het ontwerp in een compensatie van de financiële consequenties voor de verschillende universiteiten.

Er lijkt inderdaad een maatschappelijke consensus gegroeid te zijn rond de constatacie dat er in België te veel artsen en te veel afgestudeerden in de paramedische sector zijn. Gevolgen hiervan zijn een voortdurende stijging van de uitgaven van sociale zekerheid en een daling van de kwaliteit van de gezondheidszorg door het gebrek aan ervaring en ontdekking in de pathologie bij sommige jonge huisartsen wegens een te laag aantal patiënten. Er zijn verschillende mogelijkheden om hieraan te verhelpen : de instroom, de doorstroom of de toegang tot het beroep beperken.

In de federale programmawet van 29 april 1996 werd door de ministers Colla en De Galan een beperking van de toegang tot het beroep van arts of tandarts voorzien : contingeren. Als enige maatregel is dit absoluut ongepast omdat het maatschappelijk en individueel niet zinvol is eerst iemand een hoger diploma te laten behalen en dan de toegangsweg tot het beroep definitief te blokkeren.

Maar deze passage uit de programmawet betekende dan wel een aansporing om de Gemeenschappen aan te zetten maatregelen te nemen in verband met de instroom in of de doorstroom binnen het onderwijs. Beperking van de instroom is inderdaad een zaak van het onderwijs en biedt aan de kandidaat-studenten onmiddellijk duidelijkheid in hun opleidingsmogelijkheden en kwaliteiten.

Het voorliggende ontwerp van decreet voorziet dus in een centraal georganiseerde interuniversitaire toelatingsproef ; dat betekent dat een student geslaagd moet zijn voor deze proef wil hij de eerste kandidatuur geneeskunde of tandheelkunde kunnen aanvatten. De voorspellende waarde hiervan zal gedurende drie jaar nagegaan worden. Er zal dus geen *numerus fixus* of *numerus clausus* of een vestigingswet ingevoerd worden ; dat is niet de geschikte oplossing en protest zou niet uitblijven. De Vlaamse regering dient de inhoud en de wijze van organisatie van de toelatingsproef vast te leggen, maar dat wordt ondertussen, na advies van de Raad van State, decretaal vastgelegd.

Zoals vermeld in de memorie van toelichting zal de technische uitwerking van zo'n proef geen eenvoudige opdracht zijn. Een voldoende hoge mate van validiteit en betrouwbaarheid en een voldoende discriminatorische kracht zijn inderdaad sleutelfactoren en dit alles zal bepalend zijn voor de relevantie van de proef zelf.

De inrichting van een dergelijke proef is zeer complex en kan in geen geval vergeleken worden met een toelatingsexamen van burgerlijk ingenieurs waar de nadruk bijna uitsluitend op één discipline gericht wordt. Bij de toelatingsproef voor kandidaat-artsen en kandidaat-tandartsen zal men dus moeten peilen naar het inzicht, het redeneervermogen en ook naar de parate kennis van bepaalde vakken. Er moet immers ook over gewaakt worden dat de abiturienten uit de diverse studierichtingen van het secundair onderwijs gelijke kansen hebben. Dus ook het analytisch en synthetisch vermogen zullen belangrijk zijn. De toelatings- en selectieproeven moeten gericht worden op het oriënteren van studenten naar de voor hen meest geschikte opleiding.

Een beperking van de toegang tot het beroep nadat men met succes de opleiding heeft gevolgd, is volgens bepaalde adviesorganen onmogelijk. De meeste adviezen zijn tegen een beperking van de toegang tot de opleiding, maar anderen menen dat dit gerechtvaardigd is gelet op de negatieve effecten van de huidige situatie - de plethora - op de kwaliteit van de gezondheidszorg.

Bepaalde adviesorganen twijfelen aan de efficiëntie van de maatregel. Maar indien de toelatingsproef valide is, zal het resultaat zijn dat er minder 'ongeschikte' kandidaten tot het eerste jaar worden toegelaten; tijdens de opleiding zullen er dus vanzelf minder studenten uitstromen dan nu het geval is.

Ook voor andere sectoren van het universitair onderwijs kan de vraag naar een toelatingsexamen gesteld worden - bijvoorbeeld kinesitherapie, faculteit diergeneeskunde. In dit verband kan verwezen worden naar de denkrichting gelanceerd door rector Oosterlinck van de KUL. De spreker is van mening dat de roep om een beperking van de toegang tot andere studierichtingen steeds harder zal gaan klinken en dat de inrichting van een toelatingsproef voor iedere richting in de toekomst overwogen zou kunnen worden.

Een andere belangrijke vaststelling die ook door bepaalde adviesorganen is gemaakt: een beperking van de toegang tot de universiteit zou ook mogelijk moeten zijn voor de ganse medische sector en de ganse para-medische sector, want alleen een beperking van de instroom voor kandidaat-artsen en kandidaat-tandartsen zal zeker leiden tot ongewenste verschuivingen tussen studierichtingen aan de universiteit zelf en naar de hogescholen toe, met alle gevolgen die hieraan verbonden zijn, onder meer hogere kosten voor de hogeschool.

Wat de financiële gevolgen voor de hogescholen en de universiteiten betreft, pleit de spreker ervoor om het voorgestelde compensatiesysteem slechts aan te houden voor een bepaalde overgangsperiode. En tijdens die overgangsperiode zal men een duidelijk zicht krijgen van de verschuivingen die optreden in de studierichtingen; derhalve zullen daar ook financiële consequenties moeten aan gekoppeld worden. Het ligt namelijk in de lijn van de verwachtingen dat het invoeren van die toelatingsproef zal leiden tot een groter aantal studenten in de hogescholen aan wie een globale enveloppe wordt toegekend, onafhankelijk van het aantal studenten. De universiteiten daarentegen zullen te maken krijgen met een daling van de studenten geneeskunde en tandheelkunde.

Als bijkomende toelatingsvoorwaarde tot de studies van kandidaat-arts of kandidaat-tandarts geldt dus het slagen in een centraal georganiseerd interuniversitair toelatingsexamen. Eén van de eerste vragen is zoals in de memorie van toelichting staat, citaat: 'het is de bedoeling dat er een gemeenschappelijk examen komt voor de beide opleidingen in kwestie'. Betekent dit én een examen voor kandidaat-artsen

én een examen voor kandidaat-tandartsen of is het één gemeenschappelijke proef voor beide richtingen ?

Over de manuele vaardigheden waarover kandidaat-tandartsen moeten beschikken, zal geoordeeld worden na de kandidaturen. Ook daarbij kunnen vragen gesteld worden. De spreker is van mening dat indien na het eerste semester vastgesteld wordt dat die vaardigheden ontbreken, de student nog de kans moet krijgen om over te schakelen naar een andere richting, bijvoorbeeld geneeskunde. Vaardigheden bezitten en kunnen moeilijk aangeleerd worden, wordt immers vanuit bepaalde hoek beweerd.

Een tweede vraag die de fractie van de spreker wenst te stellen heeft betrekking op het overleg met de Franstalige Gemeenschap. Bepaalde adviesorganen drukken sterk op de noodzaak van gesprekken en overeenstemming met de Franstalige Gemeenschap. Dit weekend konden we nog in de Franstalige pers lezen dat de minister voor het hoger onderwijs van de Franstalige Gemeenschap een eigen oplossing zou hebben om het aantal studenten in de tandheelkunde en de geneeskunde te beperken. Hij zou in het programmadecreet over het onderwijs laten opnemen dat de studenten aan het eind van de kandidaturen zouden worden gefilterd ; hij ziet de oplossing eerder in een soort heroriëntatie van sommige studenten. Aan dit plan wordt nu vorm gegeven door het op te nemen in het programmadecreet en daarin wordt gestipuleerd dat aan het eind van de kandidaturen er een soort proef voor een interuniversitaire jury komt. Twee mogelijkheden staan hier nog open, namelijk een extra proef of een weging van wat men over de student heeft geleerd. Deze 'filter' zou voor het eerst gehanteerd worden voor nieuwe studenten in 1999 in de tandheelkunde en in 2000 voor studenten in de geneeskunde. De spreker ziet echter niet goed hoe men die selectie gaat organiseren.

De vraag is of een dergelijk verschillend systeem in de beide gemeenschappen van ons land wel aangewezen is, en of men ook hier beter niet tot een overeenstemming zou kunnen komen. De SERV pleit in dit verband voor een gelijktijdige invoering van een analoge toelatingsproef aan de Franstalige universiteiten om te verhinderen dat de Vlaamse studenten zich aan deze universiteiten zouden inschrijven en daar ook afstuderen, om zich vervolgens in Vlaanderen te vestigen. Het is alleszins positief dat de minister in het ontwerp een bepaling heeft ingeschreven die U-bochtconstructies dient tegen te gaan. De spreker is het ermee eens dat ter zake niet ingegaan moet worden op de opmerkingen van de Raad van State. Hij blijft er echter voorstander van om naar een totale overeenkomst met de Franstalige Gemeenschap te streven.

De spreker besluit dat het goed is dat de regering zich een drietal jaren voorbehoudt om de conclusies te trekken in verband met de uitwerking, de inhoud en de organisatie van deze toelatingsproef. Een evaluatie is dan ook absoluut noodzakelijk en deze evaluatie zal dan ook moeten aantonen welke de invloed is van de toelatingsproef op de democratisering van het onderwijs, op de kwaliteit van de opleiding en op het aantal studenten, en het is duidelijk dat de verschillende sectoren hierbij betrokken moeten worden. De fractie van de spreker is het ook eens met de ingangsdatum, namelijk het academiejaar 1997-1998, en met het feit dat een student maximaal twee keer aan de toelatingsproef mag deelnemen.

– Volgens een *vijfde spreker* zou men om drie redenen voor de invoering van een toelatingsproef voor artsen en tandartsen kunnen pleiten : in het kader van de beheersing van de gezondheidszorg, uit zorg voor de kwaliteit van de verstrekte geneeskunde, en uit zorg om het inkomen van de art-

sen en tandartsen veilig te stellen. Voor de partij van de spreker zijn echter geen van deze argumenten valabel : de enige manier om de gezondheidszorg structureel aan te pakken ligt in een regionalisering van de sociale zekerheid (argument 1), België behoort bij de top-5 wat de kwaliteit van de verstrekte geneeskunde betreft (argument 2) en corporatistische argumenten zijn voor zijn partij uit den boze. Dat neemt niet weg dat zich voor wat het laatste argument betreft wel degelijk een probleem stelt : 100 jaar geleden was de kostprijs van 1 doktersbezoek gelijk aan 1 dagloon, anno 1996 aan 1 uurloon.

Vervolgens ontwikkelt de spreker een redenering waaruit moet blijken dat de invoering van een toelatingsproef wellicht overbodig is. Volgens zijn informatie zouden volgens de planningscommissie van het federale ministerie van Volksgezondheid die momenteel de contingentering van het aantal artsen en tandartsen bestudeert, in Vlaanderen nog jaarlijks 500 artsen - volgens een eerste versie - of 350 - volgens een tweede versie - mogen afstuderen. Voor heel België zouden deze cijfers respectievelijk 800 en 650 bedragen. Daartegenover staat dat er tussen 1986 en 1996 aan de Vlaamse universiteiten jaarlijks in totaal 1.000 à 1.100 studenten instroomden. Het slaagpercentage in de eerste kandidatuur bedroeg gemiddeld 600 of 60% van de instroom. Omdat er ook tijdens de volgende jaren nog studenten afvallen, studeerden er tussen 1986 en 1996 gemiddeld 450 artsen af aan de Vlaamse universiteiten. Gegeven de geciteerde cijfers van de federale planningscommissie, betekent dit 100 artsen te veel of 50 te weinig, naargelang het aantal dat uiteindelijk voor Vlaanderen weerhouden zal worden. In de laatste hypothese zou een toelatingsproef zelfs totaal overbodig zijn. En zelfs het eventuele overschot van 100 artsen, kan, gezien de demografische perspectieven, verantwoord worden : de bevolking veroudert, wat de nood aan artsen zal doen toenemen.

Zelfs afgezien van dit cijfermatig onderbouwd pleidooi tegen de invoering van een toelatingsproef, kan de partij van de spreker het voorstel niet steunen. Hiervoor haalt hij opnieuw drie argumenten aan. In de eerste plaats is er het argument dat reeds door een vorige spreker werd aangehaald, namelijk dat men de leerlingen reeds op jonge leeftijd zal willen 'klaarstomen' voor de toelatingsproef, met alle negatieve gevolgen vanden voor de algemeen vormende opdracht van het secundair onderwijs. Daarnaast is er het sociologisch gegeven dat niet alle jongeren op 18-jarige leeftijd een even grote maturiteit hebben bereikt, en dat zij tijdens de eerste kandidatuur een hele afstand kunnen afleggen. Hier spreekt de spreker uit eigen ervaring. Het is dan ook onrechtvaardig om deze jongeren op basis van een toelatingsproef uit te sluiten. Ten slotte ontbreekt in de toelatingsproef een psychologische toets, terwijl het psychologisch profiel voor een arts toch zeer belangrijk is.

– *Een zesde spreker* verklaart dat zijn fractie het principe van een toelatingsproef niet ongenegen is. Anderzijds kan de spreker wel instemmen met bepaalde opmerkingen van andere leden, onder meer het feit dat een student tijdens de kandidaturen enorm kan evolueren. De fractie van de spreker vraagt zich bovendien af wat het nut is van een eenzijdig initiatief langs Vlaamse zijde ; het probleem van het overaanbod aan artsen stelt zich immers ernstiger in de Franse Gemeenschap. Ten slotte vraagt de spreker zich af of het wel opportuun is om de examencommissie te laten beslissen wanneer een student 60% heeft behaald : welke waarde en welk gewicht wordt aan de verschillende onderdelen van de proef toegekend ? Hangt dat mede af van het aantal kandidaten dat zich aanbiedt ?

III. Antwoord van de minister met replieken van de leden

1) Waarde en aard van de toelatingsproef

– De minister verklaart in de eerste plaats dat hij er geen moeite mee heeft om de relativiteit van een toelatingsproef te erkennen. Het is inderdaad correct dat nu een aantal studenten uitgesloten zullen worden die misschien een goed arts of tandarts geworden zouden zijn. Het is echter onbetwistbaar dat er een verband bestaat tussen het invoeren van een toelatingsproef en de slaagpercentages in de eerste kandidatuur, wat één van de sprekers daar ook over moge beweren. Hét doorslaggevend element voor de invoering van de toelatingsproef is echter de contingentering van het aantal artsen dat door het federale niveau wordt ingevoerd. Volgens de minister is het weigeren van de toegang tot het beroep van arts aan studenten die 9 jaar gestudeerd hebben een zeer ongelukkige en sociaal desastreuze maatregel. De enige manier om de impact van deze maatregel te minimaliseren is ervoor te zorgen dat het aantal artsen dat afstudeert ongeveer overeenstemt met het aantal artsen dat tot het beroep toegelaten zal worden. Dat wil men met de toelatingsproef bereiken.

In die zin heeft de minister er ook geen moeite mee om te erkennen dat de toelatingsproef naar een systeem van *numerus clausus* neigt. Een echte *numerus clausus* is het echter ook niet, want men stelt geen limiet aan het aantal studenten dat in de proef mag slagen. De voorgestelde toelatingsproef biedt dus nog het voordeel dat over de moeilijke grijze zone gedelibererd kan worden. Na de proefperiode van twee jaar zal er wel een meer expliciete band tussen het aantal toegelatenen tot de studies en het aantal dat tot het beroep zal toegelaten worden, gelegd worden. Veel zal hier echter afhangen van de contingentering die de federale planningscommissie Vlaanderen zal opleggen. Indien de voorgestelde toelatingsproef het aanbod genoeg afremt, zal men geen verdergaande maatregelen moeten nemen. Een lid vraagt of men desgevallend de *numerus fixus* na twee jaar eenzijdig zal doorvoeren, of dat men zal wachten op analoge maatregelen vanwege de Franse Gemeenschap. De minister antwoordt dat, gegeven de federale contingentering, de Vlaamse Gemeenschap hier zélf haar verantwoordelijkheid moet nemen, los van de politiek die de Franse Gemeenschap ter zake voert. Er is wel overleg geweest met de Franse Gemeenschap, maar dat heeft tot dusver nog niets opgeleverd. Een ander lid merkt een inconsistentie op in de redenering van de vorige spreker : indien het haar fractie vooral te doen is om de kwaliteitsbewaking in de gezondheidszorg, zoals expliciet gesteld door een lid van haar fractie (cf. *supra*), dan is de politiek die de andere gemeenschap ter zake voert toch niet relevant ?!

De minister verduidelijkt nog dat er wel degelijk één toelatingsproef komt voor artsen en tandartsen. Hij sluit niet uit dat er in de nabije toekomst ook een toelatingsproef zal komen voor paramedische beroepen als kinesisten. Hij kan het pleidooi van een lid ter zake volledig steunen.

Hij verklaart eveneens dat de toelatingsproef continu geëvalueerd en eventueel bijgestuurd zal worden, onder meer in functie van de besluiten die de federale planningscommissie over het aantal in Vlaanderen toegestane artsen zal trekken. Om de jaarlijkse evaluatie te kunnen uitvoeren wordt de technische commissie in haar bestaan bevestigd en krijgt zij drie assistenten die permanent onderzoek zullen kunnen doen over de toelatingsproef, onder meer door vergelijkende studie met het buitenland.

In dit verband wijst de minister er ook op dat België zowat het enige land is in de Europese Unie waar een volledig vrije

toegang tot het hoger onderwijs bestaat. De minister is ervan overtuigd dat dit op termijn niet houdbaar is omdat België op die manier de *numerus clausus* die in de andere landen bestaat, ondermijnt : de student die in zijn eigen land niet toegelaten wordt tot de universiteit, komt hier studeren, en vestigt zich vervolgens terug in zijn eigen land. Ingaande op de concrete vraag van een lid, is de minister er dus van overtuigd dat België ooit geconfronteerd zal worden met de vraag van Europa om zijn politiek van volledig vrije toegang tot het hoger onderwijs te herzien. Dat zal volgens de minister aan de orde staan op het moment dat de bevoegdheden van de Europese Gemeenschap inzake onderwijs toenemen.

Een lid vindt het zeer bedenkelijk dat de minister zonder meer aanvaardt dat door de toelatingsproef studenten geweigerd zullen worden die toch nog een goed arts of tandarts hadden kunnen worden. De minister repliceert dat de dreiging van de federale contingentering hem geen andere keuze laat. De nadelen van het systeem van contingentering zijn nog veel groter dan deze van de toelatingsproef. Dezelfde spreker betreurt dat studenten met een eerder literaire vooropleiding minder kansen zullen krijgen, en dat de opleiding tot arts tot een eenzijdig wetenschappelijk gerichte opleiding zal evolueren.

– Ingaande op de stelling van een lid dat er anno 1996 grote kwaliteitsverschillen bestaan tussen de middelbare scholen, waardoor niet de kwaliteit van de student maar deze van de school bepalend zou zijn voor de slaagkansen, antwoordt de minister dat de aangekondigde eindtermen voor het secundair onderwijs ter zake meer garanties zullen geven : deze stellen zeer expliciet wat de leerlingen op het einde van de secundaire school moeten kennen en kunnen. De vermeende grote kwaliteitsverschillen tussen de scholen moeten trouwens gerelativeerd worden : volgens de OESO blinkt Vlaanderen in positieve zin uit wat de homogeniteit van de kwaliteit van de secundaire scholen betreft.

Hierbij aansluitend verduidelijkt de minister dat de toelatingsproef wel degelijk afgestemd wordt op het gemiddeld niveau van het secundair onderwijs. Het is dus niet zo dat men een gespecialiseerde wiskundige en wetenschappelijke vooropleiding moet hebben om te kunnen slagen. Men test immers niet in eerste instantie de kennis, wel het inzicht. Dat is een groot verschil. In een volgende fase, wanneer de toelatingsproef de eerste proeven doorstaan zal hebben, zal de inhoud meer afgestemd worden op het curriculum van de kandidaturen arts en tandarts. Rekening houdend met het advies van de Raad van State, zal het voorliggend ontwerp van decreet op dat moment terug aan het parlement voorgelegd moeten worden.

De minister vervolgt dat indien men de waarde van de toelatingsproef in twijfel zou trekken omdat men zich in een eerste fase op een aantal vakken concentreert, men ook de waarde van de toelatingsproef voor de burgerlijk ingenieurs in twijfel zou moeten trekken. In dit verband ontkent de minister trouwens dat rector Oosterlinck van de KUL dat recent gedaan zou hebben, zoals een lid heeft geïnsinueerd. Het tegendeel is waar. De rector heeft enkel verklaard dat de toelatingsproef wellicht aangepast moet worden, om haar terug 'up to date' te brengen. Momenteel stelt men immers een terugval van de instroom vast bij de burgerlijk ingenieurs, en dat om twee redenen : enerzijds is er het feit dat de maatschappelijke appreciatie voor het beroep van ingenieur momenteel minder goed ligt, en anderzijds is er het feit dat steeds minder studenten genoeg uren wiskunde in het secundair onderwijs hebben genoten, waardoor het aantal geslaagden in de toelatingsproef daalt. Rector Oosterlinck heeft con-

creet voorgesteld om de toelatingsproef in te stellen op het niveau van 6 uur wiskunde waardoor de instroom terug zou verhogen. Dat moet dan echter gecompenseerd worden door een hoger aanbod wiskunde in de eerste en tweede kandidatuur.

– De minister is het ermee eens dat de toelatingsproef een momentopname is, maar dat geldt voor alle examens. Enkel wanneer men in kleine groepen werkt, en wanneer geschreven stukken zoals een thesis mee doorwegen, kan men dit zwak punt van elk examensysteem enigszins ondervangen. Een lid repliceert dat er een groot verschil is tussen de eind-examens in de kandidaturen, waaraan studenten met eenzelfde opleiding en de gemeenschappelijke achtergrond van een jaar samen studeren aan deelnemen, en de toelatingsproef die jongeren uit verschillende milieus en met verschillende onderwijsachtergrond aan eenzelfde test onderwerpt.

Een ander lid voegt er nog aan toe dat de toelatingsproef wel degelijk peilt naar de motivatie van de studenten, zij het op indirecte wijze : studenten die niet de ideale vooropleiding hebben genoten worden immers verondersteld om extra cursussen te studeren.

– Ingaande op de opmerking van een lid dat de minister steeds verklaard heeft dat ook het commitment getest moet worden, stelt de minister dat hij daar voorstander van blijft. Het testen van het commitment is echter praktisch onhaalbaar, en de minister verwijst in dit verband naar het eindrapport van de technische commissie dat alle leden ontvangen hebben. Ingaande op de opmerking van de minister dat hij principieel voorstander van de verpleegstage is, antwoordt de commissie dat het *'quasi onmogelijk is om op ordentlijke wijze een groep van 1.500 jongeren in een kort tijdsbestek in ziekenhuizen te plaatsen. Mocht men het toch proberen, dan zou dat waarschijnlijk leiden tot fictieve toestanden voor jongeren van bepaalde milieus die iets meer invloed kunnen uitoefenen. Ten slotte rijst ook een gedeeltelijk ethisch-deontologisch probleem als men zoveel patiënten confronteert met jongeren die eigenlijk nog geen enkele kwalificatie hebben, tenzij de intentie om het medisch beroep in te gaan'*.

Een spreker heeft begrip voor deze argumentatie, maar volgens hem had men dan de conclusie moeten trekken dat de invoering van een toelatingsproef feitelijk onmogelijk is.

– De minister merkt nog op dat er voor specialisten reeds jaren een sluipende numerus clausus bestaat : de universiteiten spreken immers onderling af hoeveel studenten verder mogen specialiseren. En ook voor de burgerlijk ingenieurs en het kunstonderwijs bestaat er geen vrije toegang. Hierop is echter nog nooit reactie gekomen ; het argument dat de toelatingsproef discriminerend zou zijn is dan ook niet ernstig.

– De minister vindt het evenmin ernstig dat de partij die nu voor de volledige keuzevrijheid pleit, op andere momenten voor een grotere beslissingsmacht van de PMS-centra bij de oriëntering van leerlingen pleit. Een lid van de geviseerde partij repliceert dat dat geen eerlijke vergelijking is : het betreft de zelfstandige keuze van volwassen studenten versus de oriëntering van kinderen. De minister repliceert dat hij voor een consequente logica pleit : ofwel is men voorstander van de absolute vrijheid, en dan kan men nergens afwijkingen dulden, ofwel is men van mening dat afwijkingen van het absoluut principe mogelijk moeten zijn - en de minister is in dat geval - maar dan moet men die afwijkingen aanvaarden, zelfs als men het er niet mee eens is.

– De kostprijs van de toelatingsproef is nog niet bekend omdat de onderhandelingen met het VWS, dat instaat voor de praktische organisatie ervan, nog niet afgerond zijn.

2) *De alternatieve voorstellen*

– Wat het alternatief voorstel van een eerste fractie betreft, namelijk de inrichting van een gemeenschappelijke eerste kandidatuur, daar is de minister niet voor te vinden. Volgens hem wordt het beroepsgerichte karakter van de medische richtingen daardoor feitelijk nog versterkt, een gegeven dat de verdediger van dit alternatief voorstel juist op de korrel nam. In dit verband wil de minister nog kwijt dat de opleiding tot arts en tandarts onvermijdelijk een beroepsgericht karakter heeft. In andere landen heeft men de opleiding tot arts om die reden juist losgekoppeld van de universiteiten, zonder hiermee het niveau van de opleiding te willen misken. De minister vervolgt dat het huidige curriculum geneeskunde volgens hem momenteel reeds breed genoeg van opzet is. Ook nu is het mogelijk om na de kandidaturen nog van richting te veranderen, mits men een aantal extra vakken volgt. Tot slot mag men niet vergeten dat de invulling van de curricula tot de universitaire vrijheid behoort.

Het hieraan gekoppelde voorstel om desnoods na twee jaar een selectie door te voeren, vindt de minister evenmin opportuun. Dergelijk systeem is immers sociaal onrechtvaardig omdat het vooral jongeren uit minder gegoede milieus zal afschrikken om studies geneeskunde aan te vatten. Men kan hier immers niet het risico lopen dat de studies na twee jaar plots afgebroken worden.

Een lid voegt er nog aan toe dat dit alternatief voorstel nog tot een verlenging van de studieduur voor artsen zou leiden, wat niet verdedigbaar is. De verdediger van het alternatief ontkent dit : volgens hem moet men zich in de eerste plaats afvragen of het huidige curriculum goede artsen aflevert.

Dezelfde spreker neemt het de minister kwalijk dat hij dit alternatief voorstel als sociaal onrechtvaardig beschouwt ; alsof de toelatingsproef jongeren uit minder gegoede gezinnen niet zou afschrikken. Bovendien is het zo dat het slagen in de toelatingsproef veronderstelt dat men in het secundair onderwijs de juiste vooropleiding heeft gekozen, en ook hier staan de betere milieus in een betere uitgangspositie. Hiermee citeert de spreker enkel een advies van de SERV. En tenslotte betwist de spreker dat het volgen van twee jaar universiteit een verloren inspanning zou zijn.

De minister betwist ten eerste dat een toelatingsproef de kansen van jongeren uit minder gegoede klassen zou verminderen. Op basis van de ervaringen met de toelatingsproef van de burgerlijk ingenieurs blijkt eerder het tegendeel : zo is de populatie van de faculteit toegepaste wetenschappen veel meer gedemocratiseerd dan deze van, bijvoorbeeld, de faculteit rechten. De verklaring hiervoor ligt waarschijnlijk in het feit dat de toelatingsproef zo goed als kosteloos is, én ze de studenten een reëel perspectief op slagen geeft indien ze slagen in de proef. Vooral het perspectief op slagen is voor de minder gegoede klassen van doorslaggevend belang. Dat verklaart bijvoorbeeld ook waarom studenten van lagere sociale klassen nog meer voor het HOBU dan voor de universiteit zullen kiezen : in de beeldvorming geeft het HOBU meer slaagkansen dan de universiteiten. Een lid beaamt deze visie van de minister.

Het lid repliceert dat het feit dat sommigen geen kans krijgen om de studies aan te vatten, voor hem van doorslaggevend belang blijft om de toelatingsproef af te wijzen.

– Wat het alternatief van een tweede partij betreft, namelijk een vrijblijvende oriënteringsproef, merkt de minister in de eerste plaats op dat dit voorstel ver afwijkt van het voorstel dat die partij ten tijde van minister Coens nog verdedigde. De verdedigers van dit alternatief merken op dat hetzelfde geldt voor de partij waartoe de minister zelf behoort : ook zij heeft haar standpunt betreffende het idee van toelatingsproeven en numerus clausus aangepast tegenover enkele jaren geleden. De minister vervolgt dat deze partij nu blijkbaar ook afstand neemt van de ideeën die partijgenoot Jef Valkeniers in zijn reeds geciteerde voorstel van decreet heeft verdedigd (zie voetnoot 1). Dezelfde spreker repliceert dat ook de minister van mening verschilt met zijn federale partijgenoot Marcel Colla die verantwoordelijk is voor het door de minister afgekeurde systeem van contingentering.

Inhoudelijk kan de minister ook dit alternatief niet steunen : het vrijblijvend karakter van de proef ondermijnt immers het uiteindelijke doel, namelijk de beperking van het aantal artsen.

Een lid voegt eraan toe dat dit alternatief verkeerdelijk als een sociaal voorstel voorgesteld wordt : het zijn immers vooral de sociaal minder gegoede klassen die zich door een negatief advies zullen laten imponeren. Enkel de meer gegoeden kunnen het zich veroorloven om het risico op mislukken aan te gaan, en desnoods meerdere malen te bissen. Hierop repliceert een ander lid dat dat argument ook geldt voor adviezen van PMS en klasseraden, maar dat die argumentatie in dat verband niet wordt ingeroepen.

Dezelfde spreker vervolgt dat men hier eigenlijk een zinloze discussie volgt, omdat het alternatief voorstel en het voorstel van de minister een totaal verschillend doel hebben : in het alternatief voorstel wil men de slaagkansen verhogen, de minister wil in essentie het aantal artsen beperken. Het irriteert hem dat er nog steeds collega's zijn die de indruk willen geven dat ook het voorstel van de minister er op gericht is de slaagkansen te verhogen.

3) *Een overbodige maatregel ?*

Ingaande op de cijfermatig onderbouwde stelling van een lid dat de toelatingsproef in feite overbodig zou zijn, antwoordt de minister dat er een aantal fouten in de redenering van het lid zitten, waardoor zijn eindconclusie niet meer opgaat. In de eerste plaats moet men rekening houden met het feit dat een groot aantal studenten dat in de eerste kandidatuur niet geslaagd is zal bissen, en dus toch nog in de eindcijfers terecht zal komen, zoals ook reeds opgemerkt door een lid. Bij de door het lid berekende uitstroom moet men dus nog eens 20 à 25% afgestudeerden bijtellen. Daarnaast zijn de door het lid geciteerde cijfers van de federale planningscommissie volgens de minister geen officiële cijfers. Volgens zijn informatie bestudeert die commissie momenteel vooral de verschillende behoeften in de Vlaamse en Franse Gemeenschap, en de overgangsmaatregelen die van kracht zullen worden. Ten slotte houdt de redenering van de spreker geen rekening met het feit dat men vandaag de facto in een situatie van een overaanbod zit. Op het feit dat de veroudering de vraag doet stijgen, repliceert de minister dat het dalend aantal geboorten dan weer een omgekeerd effect zal hebben.

De minister ontkent dat de toelatingsproef geïnspireerd zou zijn door het pleidooi van de artsen en tandartsen om hun inkomen veilig te stellen. Persoonlijk is hij zelfs voorstander van een verplichte pensionering van artsen en tandartsen,

waarmee hij bewijst dat hij zich niet door corporatistische motieven heeft laten leiden, zoals gesuggereerd door dezelfde spreker.

4) Mogelijke implicaties voor het secundair en het hoger onderwijs

De minister is het er niet mee eens dat de toelatingsproef noodzakelijkerwijze tot een vroegere specialisatie in het secundair onderwijs zal leiden.

De minister betwijfelt eveneens of de studenten die niet geslaagd zijn voor de toelatingsproef in grote mate naar het HOBu zullen overstappen, waardoor dat onderwijsniveau, gezien het systeem van de gebetonneerde financieringsenveloppen, in financiële problemen zou komen. De kloof tussen de studie geneeskunde en het aanbod op de hogescholen is hiervoor te groot. En zelfs indien er toch een significante toename van het aantal HOBu-studenten zou ontstaan, is het steeds mogelijk om de decretaal vastgelegde enveloppe te verhogen. Die bedenking werd trouwens ten tijde van de bespreking van het HOBu-decreet expliciet vermeld.

Ingaande op de opmerking van een lid dat de financiële tegemoetkoming aan de universiteiten op termijn tot een schending van het gelijkheidsbeginsel zou kunnen leiden, verwijst de minister naar zijn algemene inleiding. Daar heeft hij duidelijk gezegd dat vooral de grotere universiteiten van Gent en Leuven hierdoor getroffen zouden worden, maar dat deze universiteiten het voorliggend voorstel toch mee goedgekeurd hebben.

IV. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd. Het wordt met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen aangenomen.

Artikel 2

Op dit artikel is er een amendement van de Vlaamse regering ertoe strekkend de tekst van artikel 2 te vervangen door een volledig nieuwe tekst, die tegemoet komt aan de opmerkingen van de Raad van State (Stuk 335 (1995-1996) – Nr. 3). De minister verwijst in dit verband naar zijn algemene inleiding (cf. supra)

Het amendement van de Vlaamse regering wordt met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen aangenomen en de tekst van artikel 2 wordt volledig vervangen door een nieuwe tekst.

Artikel 3

Op dit artikel is er een amendement van de Vlaamse regering ertoe strekkend in de tekst het jaartal 1998 te vervangen door 1999 (Stuk 335 (1995-1996) – Nr. 3). Dit amendement is een gevolg van de verlating van de invoering van de toelatingsproef met één jaar.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen aangenomen.

Artikel 3bis (nieuw)
(nieuw artikel 4)

Op dit artikel is er een amendement van de heren Freddy Sarens en René Swinnen ertoe strekkend een nieuw artikel 3bis in te voegen dat, naar analogie met de financiering van het aantal studenten, het niveau van de investeringen voor de faculteiten geneeskunde betonneert (Stuk 335 (1995-1996) – Nr. 3).

Het amendement wordt met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen aangenomen en een nieuw artikel 3bis wordt ingevoegd. Ingevolge de invoeging van dit nieuwe artikel wijzigt de nummering van de overige artikelen.

Artikel 4
(nieuw artikel 5)

Op dit artikel is er een amendement van de Vlaamse regering ertoe strekkend de vermelde data aan te passen aan de nieuwe ingangsdatum van het decreet, namelijk 1 januari 1997.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen aangenomen.

Artikel 5
(nieuw artikel 6)

Op dit artikel is er eveneens een amendement van de Vlaamse regering ertoe strekkend de vermelde datum aan te passen aan de nieuwe ingangsdatum van het decreet, namelijk 1 januari 1997.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen aangenomen.

V. Eindstemming

Het geamendeerde ontwerp van decreet wordt met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen aangenomen.

De verslaggever,

Erik MATTHIJS

De voorzitter,

Gilbert VANLEENHOVE

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 127 van de Grondwet.

Artikel 2

§ 1. Artikel 34 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap wordt aangevuld met een derde lid, luidend als volgt :

"Voor de inschrijving in het eerste studiejaar van de opleiding van kandidaat-arts en van kandidaat-tandarts geldt met ingang van het academiejaar 1997-1998 bovendien als toelatingsvoorwaarde het geslaagd zijn voor een interuniversitair toelatingsexamen, ingericht door één examencommissie."

§ 2. Hetzelfde artikel wordt aangevuld met een vierde lid, luidend als volgt :

"Het toelatingsexamen, bedoeld in het derde lid, beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een geneeskundige of tandheelkundige opleiding met succes af te ronden. Dit examen bestaat uit twee gedeelten :

1° kennis en inzicht in de wetenschappen en met name de vakken natuurkunde, scheikunde, wiskunde en biologie ; het niveau is afgestemd op het gemiddelde van de programma's van de derde graad van het algemeen secundair onderwijs ;

2° informatie verwerven en verwerken : de themata hiervan sluiten aan bij de beroepspraktijk van artsen of tandartsen.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de inhoud van deze examengedeelten."

§ 3. Hetzelfde artikel wordt aangevuld met een vijfde lid, luidend als volgt :

"Het toelatingsexamen, bedoeld in het derde lid, wordt georganiseerd onder de volgende voorwaarden :

1° het examen wordt tweemaal per jaar vóór het begin van elk academiejaar ingericht ; de organisatie ervan wordt tijdig bekendgemaakt ;

2° het Vast Wervingssecretariaat staat in voor de materiële organisatie van het examen ;

3° de studenten mogen ten hoogste tweemaal aan het examen deelnemen ;

4° de Vlaamse regering kan een examengeld van ten hoogste 1.000 frank vastleggen als bijdrage in het dekken van de organisatiekosten. Vanaf 1998 wordt het bedrag aangepast aan de jaarlijkse stijging van de index van de consumptieprijzen met als referentiedatum 1 januari 1997.

De Vlaamse regering kan nadere regels vastleggen met betrekking tot de organisatie van dit examen."

§ 4. Hetzelfde artikel wordt aangevuld met een zesde lid, luidend als volgt :

"De Vlaamse regering benoemt de voorzitter, de secretaris en de leden van de examencommissie, bedoeld in het derde lid. De examencommissie telt, voorzitter en secretaris uitgezonderd, minimaal 10 en maximaal 15 leden. De leden van de examencommissie worden aangeduid uit de leden van het

zelfstandig academisch personeel van de universiteiten derwijze dat de nodige expertise aanwezig is op het vlak van de medische praktijk, de inhoud van de vakken van het eerste examengedeelte, de pedagogiek en de psychologie. De examencommissie stelt de examenvragen op en evalueert de examenresultaten. Aan elk examengedeelte wordt een examencijfer van ten hoogste 20 gegeven. Geslaagd zijn de studenten die op elk gedeelte een examen cijfer van ten minste twaalf behalen. De voorzitter van de examencommissie maakt de resultaten bekend. Na advies van de examencommissie regelt de Vlaamse regering de werking van de commissie en stelt ze het huishoudelijk reglement van de commissie en het examenreglement vast."

§ 5. Hetzelfde artikel wordt aangevuld met een zevende lid, luidend als volgt :

"De toelatingsvoorwaarden bedoeld in het derde lid gelden ook voor de inschrijving in om het even welk studiejaar van de opleidingen van kandidaat-arts, kandidaat-tandarts, arts en tandarts in het geval de student vrijstelling heeft verkregen van sommige opleidingsonderdelen of verkorting van studieduur of in het geval de student wordt toegelaten tot de tweede cyclus van de opleidingen van arts of tandarts op grond van een diploma behaald na een opleiding waarvoor de in het derde lid bedoelde bijkomende toelatingsvoorwaarde niet gegolden heeft. Deze supplementaire toelatingsvoorwaarde geldt niet voor de studenten die op het moment van de inwerkingtreding van deze bepalingen in het bezit zijn van een getuigschrift waaruit blijkt dat zij ten minste één studiejaar van een opleiding van arts of tandarts met succes hebben afgerond en op basis daarvan kunnen toegelaten worden tot het tweede studiejaar of een hoger studiejaar."

Artikel 3

Artikel 130 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 1994 en 5 april 1995, wordt aangevuld met een zesde paragraaf luidend als volgt:

"§ 6. In afwijking van het bepaalde in artikel 135 wordt voor het berekenen van het aantal onderwijsbelastingseenheden voor de vaststelling van de hoogte van het bedrag van de werkingsuitkering van elke universiteit vanaf het begrotingsjaar 1999 het aantal onderwijsbelastingseenheden van de opleidingen van kandidaat-arts, kandidaat-tandarts, arts en tandarts gefixeerd op het aantal van peildatum 1 februari 1996."

Artikel 4

Artikel 140 van hetzelfde decreet wordt aangevuld met een zevende paragraaf, luidend als volgt :

"§ 7. In afwijking van het bepaalde in § 2 wordt voor het berekenen van de evolutie van de theoretisch benodigde oppervlaktebehoefte vanaf het jaar 1999 de theoretisch benodigde oppervlaktebehoefte van de opleidingen van kandidaat-arts, kandidaat-tandarts, arts en tandarts gefixeerd op de theoretische benodigde oppervlaktebehoefte van die opleidingen van het jaar 1997."

Artikel 5

Artikel 201 van hetzelfde decreet wordt aangevuld met een achtste alinea, luidend als volgt:

"De studenten die in het academiejaar 1996-1997 niet slagen voor het examen van het eerste studiejaar van de opleiding kandidaat-arts of kandidaat-tandarts kunnen zich in het academiejaar 1997-1998 opnieuw laten inschrijven voor het eerste studiejaar van de betreffende opleiding met vrijstelling van het toelatingsexamen bedoeld in artikel 34, derde lid."

Artikel 6

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1997.
